5 BANI EXEMPLARUL.—ANUL XXXIV.— N-rul 299

Editia de dimineată

VINERI 28 (10) OCTOMBRIE 1916

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ
TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
Redacţia şi Administraţia: Bucureşti, str. Brezoianu, 11

ABONAMENTE

ROMÂNIA		STRĂINĂTATE
Lei		Lei
4,65	3 luni	10.-
9,15	6 luni	20.-
12.-	Un an	40.-

Fondator:
LUIGI CAZZAVILLAN

ANUNCIURI

Directori:
VIRGIL E. DĂRASCU şi STELIAN POPESCU

IAŞI
Ziarul „UNIVERSUL"
Onor Biblioteca Centrală
Gr.

BIBLIOTECA UNIVERSITĂŢII IAŞI

INAINTĂM IN DOBROGEA

-- Un hidroplan dusman capturat la Sulina --

Cum vom învinge

Nu vrem să facem pe strategii; nu e treaba noastră. Insă din mersul luptelor de pînă acuma, pare-că se desfac unele lucruri asupra cărora ne poate fi permis să reflectăm.

Vedem, — şi credem că vedem bine, — cum că toată nădejdea inamicului se razemă pe artileria lui, — mai bine zis pe artileria germană, care vine pretutindeni în ajutorul aliaţilor neînsemnători ai acestei puteri.

Superioritatea infanteriei noastre nu mai este lucru de discutat, ea s'a afirmat şi e recunoscută şi de vrăjmaş. Este şi de înţeles. Acei oameni veniţi din locuri depărtate, neştiind *pentru ce* luptă, nu vor avea nici o dată avîntul trebuincios unei năvale care n'ar fi asigurată de mai înainte, de la spate, de acea „preparare de artilerie", care face înaintarea infanteristului mai puţin primejdioasă.

Dar tot *infanteristul* este acela care afirmă, confirmă şi duce mai departe ori şi ce succes. Tot el este acela fără de care nu se poate închipui o reuşită consolidată a unei înaintări.

Istoria de pînă acuma a războiului — este o istorie, fiindcă durează de mai bine de doi ani, şi aceşti doi ani însemnează în timpurile de faţă cît două secole, — *ea* a învăţat şi pe aliaţii noştri acest lucru, pe care l'au spus:

— „Atunci cînd vom avea o artilerie egală cu a adversarilor noştri, triumful nostru nu mai poate fi pus la indoială".

Tot atit de mult, sau poate şi mai mult, se potriveşte observarea aceasta cînd e vorba de rezistenţa, de lupta noastră, cei asupra cărora se înverşunează acuma mai mult adversarii noştri, şi ai tuturor aliaţilor.

Aceşti adversari vin asupra noastră încrezători în „maşinăriile lor"; ei n'au altă nădejde şi altă putere.

Ei bine, acestor *maşinării* avem să le ţinem piept. Odată ele înfrînte, nimic nu va mai sta în calea avîntului nostru. Aşa vom trece printr'înşii, cum nici n'ar mai fi fost.— Iată însă ce ni se pare a fi problema momentului de faţă.

Pare că auzi refrenul acela vechiu:

— „Arme, arme, arme căutaţi! Arme, arme, arme, ne mai daţi!"—Cu arme inferioare, ostaşii noştri au săvîrşit minuni de vitejie. Cu arme, cel puţin egale, ei vor spulbera năvala aceasta *maşinaliceascâ,* îndărătul căreia nu este nici o bărbăţie şi nici o hotărîre sufletească.

Aicea, şi în acest fel, se va afirma superioritatea noastră.

Se va afirma. *Trebuie* să se afirme. Arme daţi braţelor acestora, — şi la a doua năvală ce are să vină, veţi vedea prăpădul cel nemai văzut! *Şi aceste arme li se dau.*

Meşteşugul războiului se învaţă. In războiul cel nou, trebuie să recunoaştem, eram încă ucenici. Dar ucenici dintre aceea cari, dintr'o zi într'alta, ştiu şi pot să devină maeştri! Aşa vom fi.

al. i. h.

Chestia autonomiei Poloniei

— Germanii înrolează pe polonezi —

Paris, 23.— Se anunţă în mod oficial din Viena, că Germania şi Austria vor proclama Dumineca viitoare în guvernămîntul Lublin, autonomia Poloniei.

(Agenţia Radio)

❖

Lyon (fără dată). — In legătură cu proclamarea „autonomiei Poloniei", prin care germanii se pregătesc să rechiziţioneze în Polonia toţi bărbaţii capabili de a purta arme, Echo de Paris reaminteşte că Austria luase deja o astfel de măsură la sfîrşitul lui Septembrie, care provocase o mare emoţie în populaţie. O ordonanţă oficială, lipită pe zidurile caselor din Pietrokow, invita pe toţi bărbaţii născuţi în anii dela 1875 pînă la 1894 şi cari mai înainte fuseseră supuşi obligaţiunilor armatei ruseşti, să se prezinte la jandarmeria austriacă.

Ziarul Polska scria la 10 Oct. st. n. că se încearcă o recrutare generală, încercare care ar putea să se întindă şi în celelalte regiuni ale Poloniei invadate. Inrolarea polonezilor este deci pregătită.

❖

Intreaga presă franceză scoţînd la lumină caracterul militar al acestei măsuri derizorii, protestează contra noului atentat, săvîrşit în Polonia de descendenţii vechilor săi călăi. La un răstimp de cîteva zile Germania anunţase rechiziţionarea lucrătorilor belgieni pentru uzinele lor de muniţiuni şi înrolarea polonezilor, drept carne de tun, în rîndurile armatei sale. Aceste măsuri dovedesc că în Germania e o scădere de efective şi un dispreţ sporit pentru toate legile dreptăţii şi umanităţii.

„Le Temps" scrie: Germania avînd nevoe de soldaţi pregăteşte o înrolare cu forţa a polonezilor ruşi. O proclamaţie a guvernatorului general al Poloniei adresată regiunilor poloneze smulse dela ruşi, le făgădueşte autonomie fără monarhie ereditară constituţională; frontierele noului stat nu se spun; organizarea, înfiinţarea şi conducerea armatei poloneze vor fi regulate prin bună înţelegere între monarhii aliaţi.

Neruşinata făţărnicie a austro-germanilor n'a fost niciodată împinsă mai departe. Ei impun de pe acuma noului stat sarcina de a le procura soldaţi. Urmaşii lui Friderich al II-lea şi ai Mariei Terezia îşi păstrează prada şi nu redau nimic Poloniei, dinpotrivă ei pun mîna pe ceea ce mai lipsea pradei luate de strămoşi.

„Débats" scrie: Se încorporează în armata germană populaţia poloneză. Totul constă în aceasta, restul nu-i decît vorbe goale. Se declară că se întemeiază o monarhie constituţională ereditară, dar nu se arată cine o să fie monarh; se păstrează muţenia asupra constituţiei; Statul nu va fi suveran, ci e vorba numai de un stat autonom, care va găsi în relaţiile sale cu puterile aliate chezăşiile trebuincioase pentru libera desvoltare a forţelor sale.

Cei doi monarhi aliaţi îşi rezervă de altfel dreptul de a ţine seamă de împrejurările politice generale ale Europei, ca şi de interesul şi de siguranţa propriilor lor state.

Monarhie ereditară proclamată solemn este o curată batjocură, iar armata poloneză pe care vor să o formeze Puterile Centrale, nu este o himeră. (T. F. F.)

Submarinul Bremen

a fost capturat

Paris (dată suprimată de censură). — O telegramă din Chicago anunţă că, căpitanul Hertz, întors în America după 12 luni de serviciu în armata engleză, afirmă că submarinul „Bremen" a fost capturat de un vas-patrulă englez, în ziua de 11 August trecut şi condus la Pembrockedock, unde era încă sub supraveghere în momentul înd căpitanul Hertz a părăsit Anglia.

Submarinul îşi stricase elicea pe cînd se afla în oceanul Atlantic şi rămăsese două zile la suprafaţă aşteptînd ajutoare, pe care i le-au dat englezii. (Ag. Radio).

O ŢARA DE EROI

Dacă germanii se mîndresc cu faimoşii lor bavarezi, nu e mai puţin adevărat, că pe întregul cuprins al neamului nostru avem şi noi un ţinut, care în privinţa vieţei militare s'a distins mai presus de Bavaria.

Acel ţinut românesc este Banatul Severinean

Pe timpul Mariei Terezia se înfiinţează Confiniul militar de Banat, care cuprindea regiunea limitrofă judeţului Mehedinţi, anume: Orşova, Bozovici, Teregova şi Caransebeş. Timp îndelungat viaţa grănicerilor români a rămas militarizată. Istoria e plină de laude la adresa românilor grăniceri în războaele contra turcilor, prusienilor şi italienilor.

Pe timpul actualului împărat al monarchiei muribunde, sistemul militar grăniceresc se desfiinţează, înlocuindu-se cu regimentul 43 de infanterie. Acest regiment, despre care s'a scris atît de mult în ziarele austriace, se compune din 98 la sută români. Românii din acest regiment cu conştiinţa naţională vie, dacă n'au putut dezerta în massă, au luptat în mod eroic. Astfel 2 batalioane s'au predat ruşilor în Galiţia, al treilea batalion, după ce luase muntele Lovcen, fu trimis contra italienilor pe muntele Doberdo, unde a făcut mari acte de bravură. Ungurii se vede însă că nu-i cunoşteau îndeajuns pe aceşti români, cînd au trimis al patrulea batalion din acest regiment contra României.

Graniţa bănăţeană însă, pe lîngă soldaţi viteji, a dat o adevărată falangă de generali. Astfel fu vestitul luptător politic de mai tîrziu, generalul Doda. Mai trăesc încă şi astăzi mareşalii Cena, generalul Mataringa de Bănia, generalii Şandru, Badescu, Popişti, etc. Toţi aceşti generali fiind suspectaţi, fură internaţi în garnizoana din Viena încă dela începutul ostilităţilor

Unii mai norocoşi dintre ofiţerii grăniceri, trecură pe vremuri ca locotenenţi în armata României Intre ei se numără ofiţerii superiori de mai tîrziu generalul Grozea şi viteazul general Dragalina.

Actele de bravură ale înţeleptului comandant de armată generalul Dragalina, vor rămîne istorice.

Eroismul generalului şi al fiului său e un talisman moştenit dela străbunii grăniceri bănăţeni, cari vine astăzi să zdrobească robia ungurească ferecată cu lanţuri bavareze.

Almăjanul

Situaţia

lui Falkenhain şi Mackensen produce îngrijorare la Berlin

Roma, 22.—Se află din Berna după ştiri din Berlin, că în cercurile militare germane se observă o îngrijorare cauzată de faptul că Falkenhayn şi Mackensen continuă să ceară întăriri de oameni şi muniţiuni pe cele două fronturi româneşti.

Cu activitatea de pe frontul francez şi cel italian, cu frica de a nu fi atacaţi pe frontul rus, aceste cereri continue de ajutoare produc zăpăceală.

(A. T. I.)

Grave desordine

din cauza foametei la Graz

Roma, 25. — In cursul lunei Octombrie au fost grave turburări la Graz. Faptele sunt dovedite prin scrisorile primite de ofiţerii austriaci, capturaţi de noi, dela soţiile lor. Populaţia exasperată de scumpirea crescîndă a alimentelor, a dat năvală în restaurante şi brutării, a furat bijuterii şi a săvîrşit şi alte excese. A trebuit să intervie pompierii cu pompe-automobile, ca să împrăştie mulţimea cu aruncături de apă, dar manifestanţii au tăiat furtunurile. Au fost aduse trupe, dar deşi ofiţerii ordonaseră să tragă în mulţime, soldaţii au refuzat, deoarece femeile puseseră copiii în faţa puştilor.

Autorităţile au adus apoi detaşamente de voluntari tineri militarizaţi, cari au tras în mulţime făcînd numeroase victime, punînd capăt revoltei. In oraş a fost proclamată starea de asediu. (T. F. F.)

Căzuţi pe câmpul de onoare

Sublc. de rezervă Aurelian Mărculescu din reg. 20 Teleorman, mort

Locotenent Gheorghe Olinescu din reg. 69 inf.

Locotenent Petre Dulgherescu din reg. 19 Romanaţi,

MARELE CARTIER GENERAL

Comunicat oficial No. 73

Din 26 Oct. 1916, ora 7 dim.

FRONTUL de NORD şi NORD-VEST

Pe graniţa de vest a Moldovei, nimic nou.

In valea Buzeului, la Tabla-Buţii, Bratocea şi Predeluş, acţiuni de artilerie.

In valea Prahovei, bombardament violent de artilerie. S'a respins un atac al infanteriei inamice. Pe restul frontului situaţia neschimbată

Frontul de Sud

Foc de artilerie şi infanterie în lungul Dunării.

In Dobrogea am înaintat spre Sud.

Hidroplanele inamice au atacat Sulina. Unul, căzând pe apă, a fost luat împreună cu pilotul şi observatorul său

Vom învinge!

de RADU COSMIN.

Şi tunul tot mai groaznic răsună la hotare!
Vitejii noştri luptă cumplit, fără răgaz,
Se luptă să oprească puhoaiele barbare
Punându-le din piepturi sublimul lor zăgaz.

Cum s'au purtat strămoşii, aşa ştiu să se poarte!
Ca leii luptă bravii la ambele frontarii:
„Acum ori niciodată"... pe viaţă şi pe moarte
Se luptă pedestraşii, călării şi tunarii.

Ai noştri sunt eroii! aceşti copii ai gliei
Ce sorb în clip-aceasta al morţei sfînt delir
Punând pe marea hartă de mâine-a României,
Cu sângele lor tînăr, cel mai solvabil gir!

Scadenţa e aproape... căci ziua mântuirii
In purpura de flacări şi-arată al ei soare!
Din sfinta lor ţărînă vor învia martirii!
Scadenţa e aproape! Dobînda e cam mare...

Căci mii şi mii de jertfe din caldul nostru sânge
Sporesc, cu jalea noastră, tributul ce-l dăm morţei;
Dar, în restriştea clipei, un ochiu dacă ne plânge,
Cu celălalt noi rîdem sub lovitura sorţei.

Ori cât ar fi de-adîncă, de grea şi dureroasă
Insângerata brazdă ce Moartea trage'n noi,
Ca legendara Fenix, sub funerara coasă
Mai falnici ne renaştem din groaznicul război.

Din cea mai depărtată-a vieţei noastre noapte
Cu fulgere de suliţi, cu vuete de bucium,
In sufletele noastre renasc măreţe şoapte
Ce-aprind în inimi flacări de lupte şi de sbucium

Sunt morţii dela Tape şi Sarmisagetuza,
Strămoşii din Rovine, Călugăreni şi Baia
Din Rahova şi Plevna! sunt nume ce ard buza,
Eroii, încă proaspeţi, căzuţi la Turtucaia!

In noi, renasc cu toţii! şi sfînta lor bravură
Noi o simţim în sânge umflând a noastre vine;
Impărtăşiţi la sfînta lor cuminecătură
In noi, renasc giganţii victoriei latine.

Căci noi avem în suflet, ce nu au, vai, barbarii:
Virtuţi ce fac explozii cu forţe de vulcani!
In noi, plugarii paşnici, renasc legionarii
Ce fac, din oastea noastră, o oaste de Titani!

Poftească, deci, Atila cu'ntreg alaiul hunic,
Cu gaze-asfixiante şi „Patruzeci şi doi".....
L'aşteaptă-acelaş tragic mormînt Catalaunic
Pe şesurile noastre, de n'o da înapoi.....

Iar de va vrea, cu munţii, nălţimea să-şi măsoare,
Carpaţii noştri falnici cu oastea lor de brazi
S'or prăbuşi d'asupră-i cu stînci răzbunătoare
Inmormântând d'apururi trufia lui de azi!

Impresii

DELA UN SPITAL

In graba pe care ţi-o impune vremea de azi, am trecut alaltăeri prin sălile spitalului n-rul 111 dela Scoala Centrala şi, într'o clipă, am trăit momente pe cari numai în epocele de înălţare a neamului le poţi trăi. Lîngă jertfa, munca şi abnegaţia fiicelor ţărei, jertfa fiilor ei. Ce întovărăşire dumnezeiască înfăţişează aceste două noţiuni cărora cuvintele prea mult folosite nu pot să le relieveze înălţimea adevărată! Atita rînduială e acolo, atîta bună chibzuinţă în îndeplinirea datoriei şi atita palpitare pentru suferinţa eroilor, că nu ţi se îngădue să nu crezi că un neam care poate să simtă aşa, nu e menit să aibă răsplata eternei străluciri. Bunele noastre românce, în fruntea cărora în tiele sunt acele d-nele Lia Brătianu şi Zoe dr. Râmniceanu, suferă sincer, din inimă, cu durerea fiecăruia din ostaşi — şi aşa se explică grija de toată clipa de a nu-i lipsi nicicînd de îngrijirea medicală şi de mîngîerea glasului lor alinător...

Şi îngrijiţii demni sunt de ceea ce li se face pentru ceea ce fac ei întru apărarea moşiei.

Cazul unui erou, rănit a doua oară şi întors de pe front, m'a mişcat profund. Avea acum maxilarul găurit şi nu putea să vorbească Cînd a fost suit pe masa de operaţie, a cerut mai întîi să i se dea un petec de hîrtie şi un condei şi a scris: „Domnule doctor, fă-mă bine mai repede, spre a mă duce a **treia oară** în foc!"

Atita tenacitate dîrză nu poate fi în firea oricărui popor şi ea acoperă cu dispreţ pe vrăjmaşul care ne proorroceşte pieirea.

Un alt oştean, rănit grav la un picior, scrie din spital soţiei sale:

Dragă nevastă,

„Am fost la o nuntă bulgărească şi am jucat în lege. Dar tu mă ştii că sunt iute grozav şi la joc, mi-am scrintit un picior. Acum sunt în spitalul 111 şi aştept să mă fac bine, că de aci o să mă duc la o cumetrie şi o să joc, o să joc pe bulgari pînă m'oi sătura.."

Poate încăpea în oricare alt ostaş al vreunui neam mai multă prudenţă, — căci n'a vrut să îngrijoreze pe femeie şi i-a spus că şi-a scrintit piciorul — mai multă ironie şi mai mult disprecţ de moarte? Cel mai mare satirist n'ar fi găsit o formă mai incisivă şi totuşi aşa de senină spre a caracteriza insulta Morţei.

...Şi mă gîndesc: cei cari au început să pribegească, n'ar putea oare, în graba pe care le-o impune vremea de azi ca să... nu stea acasă, să se abată cîte o clipă şi pe la un spital unde se îngrijesc eroii răniţi? De jertfa pe care o fac cele mai plăpînde fiinţe s'ar simţi umiliţi, iar de jertfa cealaltă, de sînge, a celor mai tari, n'ar şti cum să caute pe hartă... locul unde se moare mai bine.

G. COSCO

Plata

îndemnităţilor de chirie pentru ofiţeri pe semestrul al II-lea 1916—1917

Ministerul de război a dispus să înceapă plata îndemnităţilor pentru chirie a ofiţerilor pe semestrul al II-lea 1916—917, prin state nominale din creditul deschis pentru cheltuelile de război, în condiţiunile următoare:

Pentru toate garnizoanele îndemnitatea de chirie se va calcula pe baza unei singure cote, potrivit situaţiunii de familie a fiecărui ofiţer şi anume:

12,50% din solda bruto lunară bugetară (fără accesorii şi fără sporul de 1/5) celor căsătoriţi, avînd copii minori necăsătoriţi, ori văduvi cu copii minori necăsătoriţi;

10%, idem celor căsătoriţi, fără copii sau cu copii majori ori minori căsătoriţi;

7,50%, idem celor necăsătoriţi sau văduvi fără copii.

Cotele lunare de mai sus, înmulţite cu şase, vor da cuantumul bruto al îndemnităţii de chirie cuvenită ofiţerului pe întreg semestru a cărui plată se autoriză prin prezentul ordin.

Din suma bruto cuvenită se va reţine taxa de 3% pentru tezaur, aşa cum s'a procedat şi în semestrul precedent.

SCENE DIN RAZBOI

Moartea căpitanului Romulus Lepri

Au fost doi fraţi, amîndoi ostaşi, căpitanul Romulus Lepri şi locotenentul Remus Lepri din marină, fiii inginerului G. Lepri din T.-Severin, şi amîndoi s'au luptat eroic, şi amîndoi şi-au găsit moartea pe cîmpul de onoare.

Ne vom ocupa astăzi, aci, de moartea unuia din aceşti eroi, a căpitanului Romulus Lepri.

Acest ostaş brav a luptat dela începutul războiului pe linia Vîrciorova-Orşova; dînsul a luat parte activă, fiind în totdeauna în fruntea unităţei sale, la cucerirea muntelui Allion, şi pentru vitejia sa a fost decorat cu Coroana Românici cu spade de război.

Generalul Dragalina iubea şi aprecia pe acest brav ofiţer şi-şi promisese să-l facă maior, deşi nu avea de cît doi ani în gradul de căpitan, şi-i dăduse comanda unui batalion.

Fu trimes apoi la Jiu căpitanul Lepri, unde şi-a găsit moartea în lupta glorioasă a armatelor noastre din ziua de 14 Octombrie, în fruntea unităţei ce o comanda, care, prin ajutorul dat la timp, a salvat aripa stîngă a armatei noastre şi dădu lovitura decisivă duşmanului.

Inainte de a muri căpitanul, unitatea de sub comanda sa captură 11 mitraliere.

Cum a murit Romulus Lepri? Ca un erou.

El a pornit la atac, în fruntea batalionului său, cu o ţigară de foi în gură, şi în tot timpul luptelor groaznice el nu s'a despărţit de ţigara sa, ca semn de suprem dispreţ pentru gloanţele şi obuzele ce şuerau deasupra capului său şi faţă de moartea ce-l pîndea.

Un căpitan german, făcut prizonier, şi-a exprimat astfel admiraţia faţă de bravul căpitan:

— Lupt de doi ani pe toate fronturile, i-a spus căpitanul german, dar n'am văzut încă un ofiţer luptînd cu ţigara în gură.

Căpitanul Lepri n'a răspuns nimic, a zîmbit numai şi a întins căpitanului german o ţigară de foi.

Puţin în urmă căpitanul Lepri reintră în luptă şi de îndată fu lovit de un glonte inamic în frunte, căzînd mort fără să facă un gest, fără să rostească vreun cuvînt.

Intr'un sat din Gorj, adică acolo unde a luptat împotriva invaziei germanilor, şi-a găsit veşnica odihnă acest brav între bravi.

Femeile din sat, plîngînd pe binefăcătorul acelor locuri, au depus flori pe cosciugul său, dîndu-i în acelaş timp ultimul sărut de recunoştinţă, pe frunte. Iar preotul satului, un bătrîn septuagenar şi cu plete albe ca zăpada, rosti o cuvîntare într'un limbagiu simplu şi cu vorbe curat româneşti, prin care arăta că lui i se datoreşte salvarea satului lor de invazia duşmană.

Şi rămăşiţele pămînteşti ale bravului căpitan Romulus Lepri au fost înmormîntate în pragul bisericei din sat, cinste ce, după datinele strămoşeşti creştine, se face doar salvatorilor de patrie şi eroilor, ca să le fie pomenirea veşnică.

Emil Nicolau

De vorbă cu prizonieri germani

Săptămîna trecută, în staţia B., nu se oprise încă bine trenul în gară şi privirile călătorilor fură deodată izbite de strălucirea unui număr respectabil de coifuri germane. Erau trei vagoane deschise, pe o linie de alături, pline cu prizonieri germani. Cei mai mulţi purtau coiful, pe care strălucea viu vulturul imperial, şi numai un mic număr boneta, „di Mütze".

Erau, într'adevăr, primii prizonieri germani, luptătorii „Kolossal-ei Kultur", soldaţii „Kaiser"-ului rîvnitor de dominaţie universală!

Mă apropiu de ei şi la prima intrebare ce le-am pus-o: Unde, cînd şi cum au fost luaţi prizonieri, mi-a răspuns unul dintre ei, cu ochii albaştri şi barbă roşcată, în vîrstă ca de 40 de ani: că au fost luaţi prizonieri cu două zile înainte „im Pass Putzow", în care nu era de loc greu să recunoşti imediat: pasul Buzăului, şi că fiind inferiori numericeşte alor noştri, n'au avut ce să se facă şi au trebuit să se predea. Mă aşteptam să văd pe figura lui, să surprind în accentul lui o adîncă părere de rău că au fost nevoiţi să se predea. Nimic din toate acestea! Mai că ai fi zis că le părea bine că au scăpat de necazuri. Acesta era într'adevăr de *doi ani în războiu.* Fusese în Franţa şi scăpase teafăr. Acum venea de pe frontul Rigei, unde iar scăpase cu bine. Nici acum nu era lovit de glonţ, tot teafăr era, numai căzuse în mîinile flăcăilor noştri el şi cu peste o sută de camarazi.

Imediat apoi i-am întrebat din ce parte a Germaniei sunt. Pe lîngă interlocutorul meu, care era din Hamburg, vecinii lui erau: unul din Silesia de sus, altul din Breslau, alţi doi din Berlin, un al 5-lea din Pomerania, al 6-lea, al 7-lea şi al 8-lea din Bavaria (aceştia erau cu lungi pipe în gură), al 9-lea din Westfalia, etc. Surprins de această grozavă împestriţătură, nu m'am putut opri de nu-i întreba: ce însemnează aceasta? La care, un camarad al hamburghezului meu, îmi răspunse surîzînd cu bonomie: „Ganz Deutschland ist hier vertretten!" (Toată Germania e reprezintată aici!) Interesant de reţinut e faptul că mai toate trupele germane din Transilvania au fost aduse de pe frontul Rigei. Şi se pare că şi trupele ruseşti de la noi sunt de pe acelaşi front. Adversarii de ieri din tranşeele de pe frontul Rigei se regăsesc acum pe culmile Carpaţilor noştri!

O întrebare pe care ţineam în deosebi să i-o pun, era aceea de a-şi spune părerea asupra felului cum luptă soldaţii noştri: „Euére Soldaten kämpfen sehr gut, sehr fein!" (Soldaţii d-voastră luptă foarte bine, foarte frumos (brav)...

Eu îl întrebasem aproape tot ce doriam să aflu de la ei. I-aş mai fi descusut eu de multe, dar îi vedeam nerăbdători de a-mi pune şi ei mie unele întrebări.

Primul lucru ce au vrut să afle a fost că unde-i duce? Le-am răspuns că nu ştiu şi am adăogat că chiar de aş fi ştiut, aşa ceva nu le-aş fi putut spune.

A doua: *O să ni se dea oare de ajuns de mîncare?* La care întrebare i-am asigurat că o vor duce probabil mai bine ca de unde au venit. S'au arătat încîntaţi şi nu le venia aproape să creadă cînd le-am spus că o să aibă mîncare caldă şi o pîine pe fiecare zi.

Surprins de bucuria pe care nu şi-o puteau stăpîni i-am întrebat ce era dincolo, la ei, Mi-au răspuns că *„foarte adesea o pîine trebuia să le ajungă pe 2—3 zile. Şi încă era bine".* Şi atîţia dintre dînşii erau oameni cari se prezintau foarte bine.

Se înţelege deci acum şi mai uşor de ce nu erau de loc contrariaţi că ajunseseră prizonieri.

In faţa perspectivelor trandafirii ce li le deschideam eu, oamenii mei prinseseră curaj şi ţineau să ştie dacă n'o să fie lipsiţi de tutun „für Rauchen", la care se părea că ţin mai mult chiar ca la mîncare.

Nu ştiu ce preţ or fi pus ei pe asigurările mele, dar eu m'am simţit dator să-i asigur că o să aibe şi tutun şi n'o să le lipsească nimic.

Un nour de nelinişte tot mai plutia însă deasupra lor. M'au întrebat deci, mai în surdină, mai discret: *„Dar oare o să ne ţie aici la dv.?"* Era uşor de înţeles de ce se temeau: Li-era teamă grozav să nu fie duşi în Rusia, în Siberia! Le-am răspuns că nu e posibil aşa ceva, deoarece au fost făcuţi prizonieri de noi. Dar chiar, zic, de aţi fi duşi în Rusia, de ce v'aţi teme atît? *„Ştii d-ta, e aşa de frig acolo în Siberia şi nu prea avem haine groase!"* Se pare că numai de atîta se temeau!

Trenul meu fiind gata să pornească, m'am despărţit de ei